

Akava

15. 8. 2023

Akavas mål för Europa- parlamentsvalet

Inledning

Akava understöder en stark Europeisk union. Vårt mål är ett kunnigt och bildat Europa med stark ekonomisk tillväxt, en välfungerande inre marknad och rörlighet. Europa bör satsa kraftigt på vetenskap, forskning och hållbar utveckling. Vi framhäver ett sådant europeiskt samarbete som ger ett stort mervärde för medborgarna.

Viktiga sammanslutningar för Finland är förutom EU också FN och NATO. Det är angeläget att fortsätta detta samarbete. EU ger oss värden, fred och en global påverkanskanal. Akava Works utredning (2019) om effekterna av unionsmedlemskapet på vår makroekonomi, som gjordes av Oxford Economics, visade på obestridlig ekonomisk nytta.

Akava anser att vi behöver ett starkt och fungerande EU. Ett sådant EU skapar framtid och tillväxt och stöder demokratin, medborgarnas rättigheter och miljösynvinklar. EU kan stärka säkerheten och också livsmedelstryggheten. Det starka stödet till Ukraina bör fortsätta.

I EU-frågor bör vi dock vara mer proaktiva och kraftigare föra fram våra egna visioner och initiativ. Om vi vill motarbeta något måste vi erbjuda fungerande alternativa lösningar. Finland bör arbeta initiativrikt och konstruktivt så att vårt eget intresse förenas med det gemensamma intresset.

I det här ställningstagandet lyfter Akava fram några praktiska förslag till mål som EU bör uppnå under parlamentets och kommissionens nästa femårsperiod.

EU bör fortsätta som en aktiv aktör i arbetslivet

Den gemensamma arbetsmarknaden med fri rörlighet kräver gemensamma spelregler. Till exempel i samband med artificiell intelligens framhävs innovationer och skapande av nya arbetstillfällen samt frågor kring dataskydd, tillsyn över arbetstagare och upphovsrätt. **Konkurrensbegränsande avtal och riktade transaktioner är gränsöverskridande frågor och kommissionen har fortfarande inte heller kommit med initiativ om psykosociala riskfaktorer.** De nu aktuella projekten rör plattformarbete, distansarbete, information till och samråd med arbetstagarna samt genomförandet av direktivet om lika lön.

Rörligheten behöver underlättas ytterligare: rätten för den som söker arbete i en annan medlemsstat att få arbetslöshetsskydd bör förlängas från 3 till 6 månader. När man till exempel tillhandahåller distanstjänster inom hälso- och sjukvård eller psykologi till en annan medlemsstat är ansvarsfrågorna oklara och bland annat patientrörlighetsdirektivet behöver preciseras.

EU är en värdegemenskap

EU är en värdegemenskap och ett fredsprojekt som bygger på demokrati och gemensamma värden. Rättsstatssituationen har försämrats i vissa medlemsstater trots att unionens medel för att främja rättsstatsprincipen i viss mån har stärkts. I sista hand bör ett land som begår överträdelser i dessa frågor förlora sin EU-finansiering, sin ställning som ordförandeland och sin rösträtt samt slutligen träda ur unionen. Det har också blivit allt mer tydligt att **friheten inom forskning, undervisning, vetenskap och konst bör etableras som ett explicit rättsstatskriterium.**

Forskning och utbildning som tyngdpunkter i EU

I framtidens EU har arbetsplatser och bildning en direkt koppling till kompetens. Kompetensen har blivit ett övergripande tema i många av unionens projekt kring konkurrensförmåga. Programmet Erasmus+ betraktas som en betydande framgångshistoria och forskningsprogrammet Horizon och det nya projektet Digital Europe har skapat ett stort mervärde. Vid sidan av dem skapas europeiska forsknings- och utbildningsområden. Kompetensens betydelse har ökat snabbt på EU-nivå under de senaste åren och den riktningen bör fortsätta.

Det är ändå långt till målet om att fyra procent av medlemsstaternas bruttonationalprodukt ska gå till forskningen. Studier inom programmet Erasmus+ bör erkännas till fullo som en del av högskolestudierna, inskränkningen av språkkunskapspaletten bör stoppas och finländarnas internationella rörlighet i samband med studier bör ökas. För närvarande finns inte en enda högskola inom EU på TOP20-listan för världens högskolor. Det finns alltså mycket att göra.

För att vi ska kunna svara på utmaningarna **bör forskningen och utbildningen ges en avsevärt större andel i EU:s budget.**

EU som motor i en stark ekonomi: utveckla handeln och den inre marknaden

Europeiska unionen har en livsviktig roll när det gäller att skapa arbetstillfällen och tillväxt, bland annat genom nya handelsavtal och den inre marknaden. **Vi behöver fler handelsavtal** (till exempel med USA, Indien och Sydamerika) **och en djupare inre marknad** till exempel för cirkulär ekonomi och tjänster. Vi behöver ingen ytterligare utökning av företagsstöden.

Samtidigt bör reformen av EU:s regler för ekonomisk styrning leda till sundare offentliga finanser, förbättrad lönsamhet, hög sysselsättning och hållbar tillväxt. Tillväxten kan inte stödjas genom bestående stimulans, och därför behövs tydliga gränser för skuldsättningen inom de offentliga finanserna och för budgetunderskotten.

EU-finansieringen och EU:s marknadslösningar kan också bidra till investeringar och infrastruktur i Finland. Detta gäller särskilt energin och digitaliseringen.

Finland som drivkraft i EU:s gröna omställning

Den europeiska gröna given, EU:s Green Deal för en grön omställning utifrån ren energi, minskar vårt totala beroende av diktatorländer och skapar en stor tillväxt- och arbetsplatspotential i Finlands ekonomi. EU:s klimatpolitik bör bidra till att skapa marknader som löser miljökriser och fungerande marknadslösningar får inte rivas upp. Nationella särdrag bör beaktas till exempel i skogsfrågor, dock utan att äventyra målen med bekämpningen av klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald.

Finlands linje i EU:s gröna omställning bör vara att stoppa förlusten av biologisk mångfald och uppnå klimatneutralitet senast 2035. Med dessa mål kan vi driva unionens kommande beslut.

Lika viktig är den så kallade rättvisa omställningen: satsningar på utbildning och kontinuerligt lärande är en nödvändig förutsättning för en lyckad omställning, och när den uppfylls drar Finland nytta av det.

Dessutom

- Stärkandet av EU:s hälsounion bör fortsätta i synnerhet för att motarbeta gränsöverskridande hälsohot. EU behöver ett program för psykisk hälsa.
- Finland bör ha en positiv attityd till att utveckla unionen till exempel genom att öka kraven på kvalificerad majoritet och landets egna resurser.
- Finländarna står inför en "massflykt" från EU:s organ på grund av en pensionsvåg och endast ett fåtal nya finländska arbetstagare har kommit i stället. Den trenden måste vändas.